

خەلەتییڻ نقیژ و دەستنقیژت

40

وهرگیران:
ملا أحمد حسن

نقیسر:
خالد علي ئەلجورهیش

مزگەفت

www.mzgaft.com

40 خه له تيين نقيژ و دهستنقيژي

نقيسين

خالد علي ته لجورهيش

وه رگيران

ملا احمد حسن

مركزه فته

www.mzgaft.com

نقیسین: خالد علی ٹہ لجورہیش

وہرگیران: ملا احمد حسن

دیزایننا ناٹھ پروک و بہرگی: سایتی مزگہفت

ژ بہرہہمین: سایتی مزگہفت www.mzgaft.com

پیشہ کی

الحمد لله رب العالمين وصل الله وسلم على خاتم النبیین وآله
وصحبه والتابعين وبعد:

ہندیکہ عیبادت و پهرستنن رادوہستن (دھینہ دامہ زراندن) لسہر
فہرمانا خودایہی مہزن و پیغہمبہری وی محمدی صل اللہ علیہ
وسلم ہہ تاکو یی وہ کھہف بیت دگہل فہرمانا شہریعہ تی۔

ہندہک ژ خہلکی دکہ قنہ دہندہک خہلہ تیان دا لدہمی خو پاقر
کرن و دہستنقیز شویشتن و کرنا نقیزیدا ژ نہ زانین، یان ژی ئہو
دی لہزی کہت قیجا دی توشی خہلہ تیان بیت، ئہ قجا یافہرہ ئہم
گہلہک لی دہشیاریبین و لہزی د راست قہ کرنا وان دا بکہین۔

ل قیری مہ (40) خہلہ تی د نقیز و دہستنقیز شویشتنی دا
راستقہ کرن ژ ئہ فان ہشیارکرنا د ئہ قی بابہ تیدا و ئہ قہ بہ شہ کن
ژ وان تیبینی و خہلہ تیبن خہلک دکہ قنہ تیدا و بہلکی ژی ئہ قہ ژ
گرنگترینین وان بن۔ ئہ ف ہشیارکرنا دہرفہ تہ کا ب ساناہیبہ بو
قہ کولین و خواندن و گہ نگہ شہ کرنا ئہ فان خہلہ تیا دگہل خیزان و
ہہ قالان، ہہروہسا بو پیشنقیزا دگہل نقیزکہران و ماموستایا
دگہل قوتابیبن وان ہہروہسا دتورین جقاکی دا ژی، داکو ئہ قہ

خهله تیبیه بهینه راستقه کرن و ئه دا کرنا ئه قی عیباده تی لسهر
فرمانا خودایی مه زن و پیغه مبه ری وی محمدی بیت صل الله
علیه وسلم.

پیشہ کیا وہ رگتیری

بسم الله الرحمن الرحيم ، الحمد لله رب العالمين الصلاة والسلام
على سيدنا محمد الأشرفين وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد: ل
دهستپيکي مه زنی و سوپاسی بو وی خودایی بن یی ئەف دینی
پیروز بو مه هنارتی، یی کو ژ تارباتیا نه زانینی ئەم زقراندینه
روناهییا تیگه هشتن و زانینی، پاکی و پاقتی بو وی خودایی بن
یی مروف ب جوان ترین شیوه دروست کری و هه ر تشتهک بو سه ر
نهرم و بن دهست کری و نیعمه تا ئاقلی دایی داکو خودایی خو
پی بنیاسیت ب دروستی و بی کیماسی په رستنن بو بکهت، به لی
گه لی باومرداران ژ بهرکو نقیژ ژ گرنگترین په رستنن خودایی
مه زنه و روژانه پینج جار پیدقییه خو ئاماده بکه ی بو ئەدا کرنا فی
واجبی ژبلی نقیژین سوننهت، گه له کا گرنکه هه ول بده ی چ
کیماسیان د ئەدا کرنا نقیژی دا نه هیلی، هه می په رستن دگرنگن و
ئەم نه شیین گرنگیی ب ئیکی بدهین و یی دی پشت گوه بها قیژین
به لی پا نقیژی تایبهت مه ندیا خویا هه ی، ژ بهرکو روژانه ئەم
چه ند جار دوباره دکهین قیجا لدهف گه له ک ژ باومردارا ته ساهل
خه مساری یا دروست بوی و بدروستی نا هیته کرن، هه ما وه کی
عه دهت و تیتاله کی یا لی هاتی گه له ک جارن، ژ بهر گرنگییا نقیژی

و مه زنا هيا وي کو پيغه مبه ر ﷺ د راستا وي دا دفهر مووده كي دا
د بيژيت: (العهد الذي بيننا وبينهم الصلاة فمن تركها فقد كفر)
ئانكو: ئه و په يمان و جودا هيا دناف به را مه و وانا دا (مهرم پي
دناق به را موسلمان و نه موسلمانا دا) نقيژه، هه ركه سي نقيژه هيلان
ئه شه كافر بو! ئانكو هه ر كه سي نقيژه هيلان سه ره ده ريا نه
موسلمانا دي دگل هيته كرن د ئه حكاماندا، بابه ت دگل شي
فه ر موودي گه لك به رفره هديت و زاناي گه لك بو چون لسه ر شي
فه ر موودي هه نه به لي هه ر چه وا بيت ئه گه ر ئه م سفك ترين حكم
ژي و مرگرين حوكمي نيفاقى دكه ثيته سه ر قان كه سان، وه كي يا
ديار ژي پيس ترين جه د جه ه نه مي دا جهي وانه هه ر وه كي
قورئاني بو مه رون و ئاشكه را كرى: {إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ
مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا} [النساء: 145] ئانكو: هندي دوروينه
ل پروژا قيامه تي د جهي نزمتر دانه ژ ئاگري، و تو - ئه ي پيغه مبه ر -
پشته فانه كي بو وان نابيني شي دويماهييا خراب ژ وان پاشقه
ببه ت، ئه فجا مه بفه ر ديت ئه ف په رتوكا جوان و كورت شه برى
و مرگيرينه سه ر زمانى كوردي و زاراقى باديني و دانينه به ر
ده ستين هه وه دكو مفايي ژي بييني و نقيژين خو پي دروست
بكه ي و نيشا غه يري خو ژي بده ي.

هندهک هشیارکرن لدور دهستنقیژ شوپشتن و نقیژئی:

ئهو خهله تیین د دهستنقیژ شوپشتن دا دهینه کرن:

1- هندهک که سا دهمی قیا دهستنقیژئی بشون نزانن یان دی ژبیرکه ن ناڤی خودی (بسم الله) لبهری دهستنقیژ شوپشتنی بینن د دهمهکی دا ئه ف بابه ته بوییه جهی خیلافی لدهف ئه هلی زانینی.

- هندهک ژوان دبیزن: (التسمية) ئینانا ناڤی خودایی مهزن بقی شیوازی (بسم الله) واجبه، ب ئه قی به لگه ی ژ فهرموودا پیغه مبهری صل الله علیه وسلم دهمی دبیزت: " لَا وُضُوَ لِمَنْ لَمْ يَذْكَرِ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ " (1) ریمان: دهستنقیژ شوپشتنا ئیک ژ هه وه یا ته مام و دروست نینه ئه گهر ناڤی خودایی مهزن لسه نه هیته گوتن.

و هندهکیین دی ئه قی فهرموودی لاواز دکهن و دبیزن گهلهک یا فهره (مستحبة) به لی پا نه واجبه، و ههروه سا هندهک بوچونین دی ژئی هه نه.

(1) أخرجه أحمد (2/ 418)، وأبو داود (101)، وابن ماجه (399)، والحاكم في المستدرک (1/ 146)، والبيهقي في السنن الكبرى (1/ 43) والدارقطني في سننه (1/ 71) وغيرهم.

د سەر هەر کاودانه کیدا یا باشتر ئه وه هه رکه سهک یا چیتتر بهه لبریت و لبه ری ده ستنقیژ شویشتنی ئه و ناغی خودایی مه زن بینیت، وئه گهر ئه و نه ئینیت ژی بابه ت یی به رفره هه و همد و سوپاسی بو خودایی مه زن بن، ودگهل هندی ژی ئه ف په یقه (بسم الله) گوتنا وی گه لهک یا بسانا هییه و پیتین وی گه لهک دکیمن و پیتا (ب) ئه وا دکه قیته ده ستپیککی ب راما نا خو پیدقی کرنیه و کارتی کونه کا به یز یا هه ی لسه ر خودانی خو ده می دبیزیت: ده ر کاره کی وی قیا ئه و بکه ت، ئه قجا ئه قی په یقا کورت و جوان بیژه خودایی مه زن ته ب پاریزیت داکو ژ کاودانین خیلافی بدمرکه قی.

2- هندهک که سا ده می قیا ده ستنقیژی بشون دی ئاغی د ده قو دفنیت خو وهرده ن و پاشی سه روچاقین خو دی شون و لدیف دا دی ده ستین خو ژ گه ها به ری که فا ده ستی شون هه تا ئه نیشکی و ئه ف چه نده خه له تییه کا مه زنه ژبه ر کو خودایی مه زن فه رمان یا کری ب شویشتننا ده ستا ب ته مامی ژ تبل و ره خین تبالا و که فا ده ستی و هه تا دو ماهیا ئه نیشکی، خودایی مه زن دبیزیت: (وایدیکم إلى المرافق) [المائدة:6] ئه وکه سی ده ستین خو بتنی ژ گه ها به ری که فا ده ستی دشوت هه تا ئه نیشکی ب مه ره ما هندی

کو وی ل دستپیکا دستنقیژ شویشتنی دستین خو بین
 شیشتن ئەو یی خەلەتە، د دەمەکی دا شویشتنا دستا
 لدەستپیکا دستنقیژ شویشتنی زانا دبیزن ئەو یا فەرە
 (مستحب) بەلێ پا ئەو نە ژ فەرزا یە ئەو نەبیت یی کۆ ژنوی ژ
 خەو هشیار بوی، ھندەک ژ زانایا دبیزن بو قی کەسێ ھەنێ
 واجبە بەری ھەر تشتی ئەو دستین خو بشوت، ھەر وەسا ھندەک
 کەس ئەنیشکا خو ب تەمامی ناشون ژ لەزان دا یان ژێ ژ نەزانین
 بتایبەت د وەرزی زفستانیدا و ژبەر ل بەر خو کرنا گەلەک جلاکان،
 ئەفجا یی رژد بە ل سەر شویشتنا ئەفان جھا بتەمامی خودایی
 مەزن تە ب پاریزیت داکو نقیژو دستنقیژ شویشتنا تە یا تەمام
 و بی کیماسی بیت.

3- ھندەک ژ خەلکی دئ ژبیرکەن یان دئ بی ئاگەھ بن ژ گوتنا
 ئەفی زکری پشتی دستنقیژ شویشتنی (أشهد أن لا إله إلا الله
 وأشهد أن محمدا عبده ورسوله) پیغەمبەری ﷺ یا گوتی " مَا مِنْكُمْ
 أَحَدٌ يَتَوَضَّأُ فَيَسْبِغُ الوُضوءَ، ثُمَّ يَقُولُ : أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
 وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. إِلَّا فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ
 يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ " ⁽¹⁾ ئانکو: نینە ئیک ژ ھەوە دستنقیژی

(1) أخرجه مسلم (234)، وأبو داود (169)، والترمذي (55)، والنسائي (148)، وابن ماجه (470) واللفظ له، وأحمد (121)

بشوت ب ته مامی و بیی کی ماسی. (ثاقب بگه هینیته هه می
ئه ندامین شویشتنی ب باشی د ده سننقیژ شویشتنی دا بیی
ئیسراف) و پاشی بیژیت اشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا
عبده ورسوله ئیلا هه ر هه شت دهرگه هین به هه شتی دی بو وی
قه بن و ژ کیژ دهرگه هی قیا دی د وی دهرگه هی را چیته
به هه شتی⁽¹⁾، ههروه سا ئیمامی (ترمذی) ئەف دو عایه لی زیده کر
دگه ل گوتنا ئەوی زکری {اللَّهُمَّ اجعلني من التَّوَّابِينَ واجعلني من
المتطهرين} ئانکو: یا خودی تو من ژ که سین ته وبه کهر و پاقر ب
هه ژمییره، ئەف زیده بییه هنده ک زانایا یا دروست کری وه کی
ئیمامی ئەلبانی و ابن القیم و ابن باز و هنده کین دی، و هنده ک ژ
ئه هلی زانینی ئەف زیده بییه یا لاواز کری.

ههروه سا ژ وی تشتی دهیته گوتن پشتی ده سننقیژ شویشتنی
ئه واهاتی د فهرموودا ابی سعید الخدری دا خودی ژی رازی بیت
"سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ
وَأَتُوبُ إِلَيْكَ" ⁽²⁾.

(1) ئیمامی مسلم ئەف حه دیسه یا ربوایه ت کری

(2) السنن الکبری للسنائی (9829)، ابن حجر دبیزیت: سه نه دا فنی فهرموودی یا درسته و چ گومان تیدا نینن

4- هندەك كهس لدهمى دستنقىژ شويشتنى ئەندامىن لەشى خۆ بتهمامى ناشون بۆ نموونه رەخىن سەروچاڧا لدور مانىت گوهىت خۆ بتهمامى تەر ناكەن، يان ژى شويشتنا ئەنىشكا تمام ناكەن يان شويشتنا بنى پىي ب سقكىڧه وەردگرن بتهمامى تەر نابن وەهروەسا پىشتا پىي ژى، يان ژى هندەك ژ ئاڧى ددهڧى خۆ وەرنادەن و دىنن خۆ پاڧژ ناكەن و ياژ ەمىي گرنگ تر و ئەڧ خەلەتییە گەلەك بەر بەلاقە لدهمى شويشتنا پرچى خو، ەمما هندەك ئاڧى ل ئەنيا خۆ دەن، ئەگەر ژ كەرەما خودى هندەك چىك ب پرچى وان كەت باشە ئەگەر ژى نە سەيدای نەلبەرە ە ما ەر پرچى خۆ بشوت و مەسح بكەت، بتایبەتى ئەڧ چەندە لدهڧ ئاڧرەتا پەيدا دبىت لدهمى دەرسوك لسەرى وان بىت، ەما دى هندەك تەپال ئەنيا خۆ دەت يان ژى دى ئاڧى ھاڧىتى !!! ئى باشە دەيكا من بەرى نوکە تە ناڧ چاڧىت خۆ يىن شىشتىن تە چ باشى كر ژ پىش پرچى ڧە دىسا جارەكادى ناڧ چاڧىن خۆ بشوى خۆ ئەڧە شويشتنا جلكا نینە خىشكا تە ژى دىت پىش تەڧە بشوت، يان ژى ەما دى بتنى دەرسوكا خۆ تەر كەن ل شويىنا پرچى، چ خەمسىارىبە ئەڧە، دگەل ەندى ژى دەستنقىژ بىي مەسح كرنا پرچى يا بەتالە.

- یان ژى پتر ژ سى جارا ئه و خو دشوت و ئهف چهنده ژى
ئیسرافه دئافى دا، ئهفین ههئى هه مى خهله تیین مه زنن د
دهستنقیژ شویشتنى دا و ئه گهرى وى ژى له زكرنه، ئهفجا
پیدقییه لسهر مه ئه م گرنگیى ب دهستنقیژ شویشتنى بدهین و
شیوازی دروست فیربین، بلا ئه م به حسی ئه فان خهله تیا بکهین
د شه فبیری و کومبونین خو دا دگهل خیزان و که سوکارین خو، دا
کو مفای ژ وان روینشتنان ببینین.

5- دگهل شویشتنا دهستنقیژی ده مى شکه ستنه ک یان ژى
برینه ک هه بیت و ئه وى برینا خو یا گریدای دى خهله ت بیت د
مه سح کرنا جهی برینى یان شکه ستنى دا و ئه و پارچا هاتییه
گریدان هه میى مه سح ناکهت، بتنى ره خه کی یان ژى پیچه ک ژ
وى گریدانى دى مه سح کهت و ئه فه ژى شاشییه کا مه زنه ژ بهر کو
مه سح کرن ل شوینا شویشتنى یه، چه وا یا پیدقییه هه مى
ئهدامین شویشتنى ته ر ببن وئاف بگه هیتى هوسا یا پیدقییه ئه و
جهی نه هاته شویشتن ژئه گهرى شکه ستنى یان هه ر برینه کى
پیدقییه بهیته مه سح کر بته مامى، یان ژى خودانى شکه ستن و
برینى زیده تر ژ یا پیدقى ئه و دى گریده ت وئه ف چهنده ژى ژ
خهله تیان، یان ژى لده مى ئه و وى جهی گریدای مه سح دکه ت

بونموونه دهسته ئه و پارچا مای ژ دهستی یا نه گریډای ژی دی
هر مه سح که ت، چند شاشیبه کا مه زنه ئه م دکه ئینه تیدا، به لکی
یا دروست ئه فه یه هندی گریډای بهیته مه سح کرن و یا نه گریډای
ژوی ئه ندامی کا چند مایه بهیته شویشتن بیی کیماسی.

- ل ده می سهر شویشتننا واجب بتنی ئه و دی مه سحی لسهر که ت
و ئه فه ژی ژ دلوقانیا خودایی مه زنه بو بنده یین وی حه مدو
منه ت هر بو خودایی مه زن بن.

6- هنده ک که س ل ده می ده ستنقیژ شویشتنی پتر ژ سی جار
سهر وچاقین خو یان ده ستین خو یان پیین خو دشون و ئه فه
به روفاژی سوننه تا پیغه مبه ری یه ﷺ، هر وه کی د در حه قا وی
که سی ژسی جار ان زیده تر ئه ندامه کی له شی خو دشوت
دبیژیت: "فَقَدْ أَسَاءَ وَتَعَدَّى وَظَلَمَ"⁽¹⁾ ئانکو: ئه وی خه له تی کر و
زیده گافی و زورداری کر. کومه کا ژ ئه هلی زانینن ئه ف فه رمووده
یا سه حیج کری.

- بوته هه یه هر ئه ندامه کی ده ستنقیژ شویشتنی جاره ک یان دوو
جار یان سی جار ب شوی و نه زیده تر، ئه گهر ب جارایکی ژی

(1) سنن أبي داود (135)، سنن أبي ماجه (422)، مسند أحمد (6684)

ثاڻ ب باشي گه هشته هميئِ ئه ڦه يه يا واجب، ئه گهر ته ڪر نه دوو
 جار يان سيءَ جار ئه ڦه باشتره و يا ڙڻي زيده تر دمرڪه فتنا ڙ
 سوننه تي يه، ههروهسا ئيسراف و زيده روهييه ڙي.

7- پتريا موسلمانا لدهمي دهستنڦيڙ شويشتني ڙ ڪاره ڪي مهزن
 د بي ئاگه هن، ئه گهر ئه و وي ڪاري بڪهن و ههست پي بڪهن دي
 ئاراميها ڪا مهزن بدهست خو ڦه ئينين، ئه وڙي ههستڪرن بهندي
 ڪو خودايي مهزن ههش وي دڪهت دهمي دهستنڦيڙي دشوت و
 خو پاقڙ دڪهت ڙ به رڻي گوتنا خودي: {وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ} [البقرة:
 222] ئانڪو: و خودايي مهزن ههز ڙ وان دڪهت پين خو پاقڙ دڪهن
 و خو ڙ تشتي پيس ددهنه پاش.

- ههروهسا ئه و هزر بڪهت ڪو گونه هيئن وي پين دمرڪه ڦن دگهل
 ئاڻي ههروهڪي پيغه مبهري ﷺ نيشا مه داي ڪو دگهل دهستنڦيڙ
 شويشتني گونه هڙي دمرڪه ڦن، ڙ عوثماني ڪوري عه فاني خودي
 ڙي رازي بيت دبيڙيت: پيغه مبهري ﷺ گوت: "مَنْ تَوَضَّأَ، فَأَحْسَنَ
 الْوُضُوءَ خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ جَسَدِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ
 أَظْفَارِهِ"⁽¹⁾ ئانڪو: ههركه سيءَ ب باشي دهستنڦيڙ شويشت (دگهل
 ڪرنا سوننه تيئن د ناڻ شويشتنا دهستنڦيڙي ڙي و گه هاندنا ئاڻي

(1) صحيح مسلم (229)

بوهه می جها ب ته مامی) گونه هیڼ وی ژ له شی وی دچن و حه تا
ژ بن نینوکیڼ وی بیڼ دهستان و بیان دهر دکهن.

- ئەف ههست و هزرین هه نی دگهل شویشتنا دهستنقیژی دئ
تامهک و خوشیه کا پتر دهته خودانی خو و نیژیکی و قیانا
خودایی مهزن دئ دهته ته و دئ وهل ته کهت پتر پاراستنی لسه ر
نقیژین خو بکه ی.

8- گه له ک ژ خه لکی هزر دکهن هه ر ده می ئەوانقییا دهستنقیژی
بشون پیدقییه ئەو بچن ههردوو جهین دهستنائی بشون پاشی
دهستنقیژی بشون و ئەف چهنده شاشییه کا گه له ک مهزنه،
ژ بهرکو شویشتن و پاقر کرنا جهین دهستنائی بیی ئەگه ر نه ژ
واجیباتیت دهستنقیژ شویشتنی نه، وهکی خودایی مهزن بو مه
د ئایه تا شه شی ژ سوره تا المائدة دا دیارکری { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ
وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ } [المائدة: 6] ئانکو:
ئهی گه لی ئەوین باوه ری ئینای ئەگه ر هه وه قیا رابنه نقیژی،
وهوین ب دهسنقیژ نه بن، هوین رویی خو ودهستین خو حه تا

ئەنیشكان بشوون، وسەرى خۆ قەمالن، وپييين خۆ حەتا گۆزەكان
بشوون.

- ژبلى شويشتنا ئەو جھين قورئانئى دقئى ئايەتئيدا بەحس لئى
كرين چ واجبين ديتەر نينن دگەل دەستنقئىژ شويشتنى، ئەو نە
بيت پيساتييهك بته يان جلکين ته قە هەبيت يئى ته بيت يان ژى
يئى غەيرى ته يان ژى يئى گيانە وەرەكى بيت هينگى دئى ژ خۆ
قەكەى و خۆ پاقر كەى و پاشى دئى دەستنقئىژئى شوى، گەلەك
هزر دكە ن لدەمئى ژخە و رادبن يان ژى پشتى هەوا ژوان دەرکەفتى
پيدقئيه ژبەر دەرکەفتنا هەواى ئەو بچن دەست ئاقئى و خۆ بشون
و پاشى دەستنقئىژئى بشون بەلئى ئەم دبيژينه قان كسان ئەف
هزرا هوين دكەن يا بئى بنەمايه، ئەگەر تۆ يئى پيدقئى دەست ئاقئى
نەبى پيدقئى ناكەت ژبەر دەرکەفتنا هەواى خۆ بشوى، ئەو تينه بيت
گەلەك جارا دگەل دەرکەفتنا هەواى هندەك تەراتى يان ژى
تشته كئى دى دەرکەفتى هينگى يا پيدقئيه بچى خۆ و جلکى خۆ
پاقر بکەى ئەگەر پيس ببیت، يان ژى گەلەك جارا پشتى ژ دەست
ئاقئى خلاس دبن يا زراف يان ژى يا دى ئەو خۆ پاقر ناکەن ئەا
لقئيرئى بۆ نقئىژئى پيدقئيه بچى ئەوى پيساتييهئى ژ خۆ و جلکى

خۆ ڤه که ی ئه گهر چه ند یی کیم بیت یان ژ یی هسک یان یی که ڤن بیت دا کو نقیژاته یا دروست و بی ئاریشه بیت.

ئو خه له تیین د ناقهرا بانگی و قامه تی دا دهینه کرن:

9- دناق بهرا بانگی و قامه تی خزینین مه زن یین ههین ژ کرنا سوننه تا دو عایا و زکرا و خواندنا قورئانی، گه له ک جارا دی بی نی نقیژ که ر ب موباییلی و هنده ک تشتیین دی ڤه دمژویلن، گرتنا ئه ڤان ده مین هنده بمفا گه له ک دگرنگن دهره جین خۆ پی بلند بکه ی و گونه هین خۆ بکرنا دو عایا و استغفارا بغه فرینی.

10- هنده ک جارا لده می چونا مزگه فتی بو کرنا نقیژا ب جه ماعت ژ بهری قامه تی که سه ک دی بزور که ڤیت و دی راوه ستیت و مینته ل هیڤیا نقیژی، هزر دکه ت ئه و نا گه هیت دوو روکاعه تین سوننه ت بکه ت بهری رابینه نقیژی و دگه ل هندی ده مه کی دریژ دی دهر بازبیت کو تیرا سوننه تا وی هه یه ئه و بکه ت، به لکی یا دروست ئه وه ئه و سوننه تا خو بکه ت ژ بهر کو ئه و سوننه ته ئه جره کی مه زن یی تیدا، ئه گهر نقیژ دست پیکر وزانی دی ڤیرا گه هیت دی سوننه تا خو تمام که ت و ئه گهر هات و ڤیرا ناگه هیت سوننه تا خۆ

دی قہ بریت سلافا ملا قہ دہت و چیتہ د نقیڑا ب جہماعہت دا،
دی ئہ قہی کاری کہت داکو ژ ئہ جرئ وی بی بار نہ بیت

- بہ لئ دقہی بابہ تی دا چہند بوچون ہنہ نہ کا جارئ سوننہ تاخو
دی قہ بریت یان ژئ دی تمام کہت،

- ہندہک ژ زانایان دبیزن دی تمام کہت و پیچہک لہزی تیدا کہت
ژہر نقیڑا بجہماعہت، و ہندہک ژئ دبیزن دی قہ بریت و قہ تہ
کہت و بہ لگہیی وان ئہ فہرموودا پیغہ مہری یہ ﷺ دہمی
دبیزت: "إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ" (1) ئانکو: ئہ گہر
قامت ہاتہ کرن بو نقیڑئ چ نقیڑئ دی نینن ژبلی نقیڑا فہرز، و
ئہ قہ بہ لگہیی وانہ دہمی دبیزن دی سوننہ تاخو قہ تہ کہی،
وہندہک ژ زانایان دبیزن ئہ قہ بہ حسی وانہ دہمی قامت دہیتہ
کرن شنوی دہست ب سوننہ تاخو دکن ئہا ئہ وی قہ تہ کہت
ئہ مہمی بہری قامتہ دی دہست پیکری ہہ ما دی تمام کہت و لہزی
تیدا کہت.

||- ہندہک نقیڑکہر دہمی قامت دہیتہ کرن دی بیژن (أقامها الله
وَأدامها) یان ژئ دی بیژن (رب اجعلني مقيم الصلاة ومن ذريتي)

(1) صحیح مسلم (710)

و هندهک ئاخفتنن دى، بۆ ئەقى چەندى چ بەلگىن تايبەت نينن،
يان ژى پشتى قامەت خلاس دبیت وى دوعايى دکەن يا پشتى
بانگى دهیته کرن، پسيار ژ ئىمام احمدى هاته کرن ئەرى ئەم دى
تشتهكى بىژين دناف بەرا قامەتى و تەكبیرا ئیحرامى دا ئەوى
گوتى نه خیر، ئانكو چ ژ پیغه مبهرى ﷺ بۆ مه نه هاتییە د ئەقى
دهمى دا ئەم بىژين يان ژى بکهين، بەلکى ئەف دەمى هەنى دەمى
خۆ ئاماده کرن و راست کرنا ریزین نقيژی یه، ئەمما نقيژکەر خۆ
بگريت حەتا قامەت خلاس ببیت و پاشى دوعايا پشتى بانگى ئەو
پشتى قامەتى ژى بکەت فرموده دەر باره یى قى بابەتى د لاوازن،
فەرە لسەر باوهر داری پسيارا زانایا بکەت د عیبادهتا دا کا ئەو دى
چ کەت و چ بىژیت داکو پشت راست ببیت ژ دروستیا نقيژی.

12- هندهک جارا نقيژکەر دەمى سوننهتا رهواتب دکەت بهرى
نقيژی يان ژى پشتى نقيژی دى ژ سوننهتى خلاس بیت و پاشى
دى دوعا کەت، چ ئاریشه نينه و دروسته بحه سکرنا خودى، بەلى
يا دروست و بمفا تر ئەوه دوعا بيینه کرن بهرى ژ سوننهتى
دەرکەقى، ژ بهرکو دوعايا د نقيژی دا پتر نيزىكى قه بیل بونى يه ژ
دوعايا د غهبرى نقيژی دا، ژ بهرکو دوو عیبادهتین گرنگ د ئیک
دهم دا کوم بون.

ٺه و خه له ٽيڻ بهري چوونا د نقڙي دا دهينه ڪرن:

13- دبیت هندهڪ ڪه س خه مساريي د ٺه شارتنا شهرمين گهها (عهوره تي) خو دا بڪهن د ده مي ڪرنا نقڙي دا.

- ٺه و جهي ئيسلامه تيي ب عه ورهت هه ژمارتي ڪو نابيت بدمرڪه ٺيت دنقڙي و غهيري نقڙي دا بو زهلامي دناقبهرا ناقڪي و چوڪان دا يه ژ ههردو و لايان، ولدهف ٽنڪي هه مي لهشي وي عه ورهته و نابيت بدمرڪه ٺيت ناف چاف و ڪه فين دهستا ٽينه بن دنقڙي و غهيري نقڙي ٽي دا، زانا دبڙن دمرڪه فتنا ناف چاقان دنقڙي دا بو ٺافره تي واجب به لي ٺه گهر ڪه سين بياني د حازر بون ڪو نابنه مه حرهم بو وي ٺافره تي پيدقييه ٺه و ناف چاقين خو ٽي ٺه شيريت بو نمونه نيقيب بڪه تي، هه تا هندهڪ ٽ زانايين مه زهه بي شافعي ٺه شارتنا ڪه فان (لبرخو ڪرنا دهست گورڪان) ٽي واجب دڪن بو ٽي د نقڙي دا.

أ- لبرخو ڪرنا جلڪه ڪي ڪورت ٽلايي گه نجان ٺه لده مي ڪرنا نقڙي و دمرڪه فتنا چوڪين وان يان ٽي به شهڪ ٽ رانين وان بتايهت لده مي چونا رکوع و برنا سوجدئ ڪو نوڪه دبڙني (شورت يان ٽي سي ربع).

ب- لبهړخوکرنا په نته رونه کې هوسا کو لده می ړکوع و سجدوا به شهک ژ بنی پشستا وان دمرکه ښیت یان ژی قه دا جلکې وان یا سهری یا کورته څیجا ژعه وره تی وان دی دیار بیت و دمرکه ښیت.

ت- لبهړخوکرنا جلکه کې ړون و شه فاف کو ړهنگې له شی مروقی تیدا دیار دبیت ئەغه بو زه لمان، ئەمما بو ژنان موسیبه ت هیژ مه زنتر و دژوارتره.

ث- خه له تی لبهړخوکرنا ئیحرامان دا کو به شهک ژ وی جهی کو پیډڅیبه بیته نخافتن دیار دبیت بو نمونه نافک و لبن نافکی دا یان ژی ئەو دی نقیژی کهن ب پارچا بنی یا ئیحراما بتنی کو دبیزنی (ئیزار) و پارچا سهری یا ئیحراما ئەوا دبیزنی (ریداء) ناکه نی.

ج- دمرکه تنا پیښن ژنکان دنقیژی دا و دیار بونا هندهک ژ پرچی وان.

- ئەف خالین مه به حس لی کری و یین وهکی وان هه می کارتیکرنی د قه شارتنا عه وره تی دا دکن و بدروستی ناهینه نخافتن، څیجا دی بینه ئەگه ری به تال بونا نقیژی، و دگه ل هندی

قه شارتنا عه وره تی ب ته مامی مهر جه کی سهره کبیه د کرنا نقیژی دا.

14- ژسوننه تین گرنګین پیغه مبهری ﷺ بکارئینانا سیواکیه پشتی دهستنقیژ شوپشتنی و بهری نقیژی، پیغه مبهر ﷺ دبیژیت: "أَكثَرْتُ عَلَيْكُمْ فِي السَّوَاكِ" ⁽¹⁾ ئانکو: وه ئیمانته هوین گه له ک سیواکی بکاربینن، و پیغه مبهری ﷺ گه له ک پاراستن لسه ر، گه له ک ژ باوهردارا سیواکی بکارنائینن و هزر دکنه ئه و یی پیسه و ب کیماسی بهری خۆ دهنی قیجا ئه و خۆ ب فرچه و مه عجینان قه گریددهن ب نیه تا هندی ئه و باشترن، و بو زانین ئه و مفایین د سیواکی دا چو جارن د مه عجینان دا نینن و بهرو قازی نوکه یی مه عجینی دروست دکن ب تیکه لکرنا سیواکی دا کو داخوازی لسه زیده ببیت، گه له ک ژ ی بکار دئینن، جوداهیییه کا مه زن دناف بهرا وان دا یا هه ی ژ بدهست قه ئینانا خیرو بهره که تا، ئه قجا بهردهوام ل نیژیکی خۆ دانه ژ بهرکو سیواک بهه می قه خییره و ئه و چاقلیکرن و ساخ کرنا سوننه تی یه ههروه سا پاقرییه ژ ی، چه و تو پیدقی سیواکی بکاربینی دهستنقیژ شوپشتنی و نقیژا

(1) سنن النسائي (6)، سنن الدارمي (708)، مسند أحمد (13598)

دا هوسا تو یی پیدقی بکاربینی د خواندنا قورئانی دا و لدهمی ژ
خو هشیار بونی و چونا دمال ژی دا.

- هندهک ژ مفایین سیواکی کو ژلای زانستی ژی قه هاتینه پشت
راست کرن.

(دهقی پاقر دکهت - خودایی مهزن رازی دکهت - گهده ئانکو
مه عیدهی قه دکهت و بارگرانیی لسهر ناهیلیت - هیزا ژبه رکرنی
زیده دکهت - هه زقینا لسهر نه زمانی د اخفتنی دا ناهیلین - رهوان
بیژیی زیده دکهت - بلغه می ناهیلیت - پدیا بهیز دئیخیت -
زهراتیا ددانا رادکهت - دهقی بیهن خوش دکهت). - مفایی ژ هه میا
مهزن تر فرمانا پیغه مبه ریه ﷺ و نه گهری رازی بونا خودایی
مه زنه.

15- هندهک نقیژکه ر کیم خه میی دکهن د دانانا سوتری دا ل
پیشیا خو چ ئیمام بیت یان ژی بتنی نقیژی بکهت و دانانا
سوتری لبه ر سینگی خو ژ سوننه تین فهر و گرنکه، هه تاکو هندهک
ژ زانایان دانانا سوتری واجب دکهن بو نقیژی، پیغه مبه ر ﷺ
دبیژیت: "إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيُصَلِّ إِلَى سُتْرَةٍ، وَلْيَدْنُ مِنْهَا" (1)

(1) رواه أبو داوود (697) بإسناد صحيح

ٲانکو: ٲه گهر ٲيک ژ هه وه نقيژکر بلا لبر سوتره کي نقيژي بکه ت و بلا لي نيژيک بيت، و دويراتيا دناف بهرا مروقي و سوتره ي دا سي گهن، بنيژيکي هر گه زهک دبيته 45 سه نٲيم ٲانکو سي گه ز دبنه 135 سه نٲيم و زانا دبيژن کيمتر ژي بيت چ ٲاريشه نينه، يان ژي نقيژا خو ببه ته بهر دنکه کي ٲه گهر لمزگه فتی بيت يان ژي لبر ديواره کي چ ل مال يان ژي لجه کي دي، يادبيته جهی ٲسياري ٲه ٲه يه ٲهري سوتری ٲه م د دانين لبرامبهري خو چ بيت و بلنديا وي يا مشروع چه نده؟ ده يکا مه عائيشا رازي بونا خودی لي بيت دبيژيت: ٲسيار ژ ٲيغه مبهري هاته کرن ﷺ ٲهري بلنديا سوتری چه ند بيت؟ ٲيغه مبهري ﷺ گوتي هندي "مُوخِرَةَ الرَّحْلِ"⁽¹⁾ ٲانکو: هندي وي داري ب بهر و ٲشتين کورتاني حيشترى ٲه، هندي داري ٲشتا کورتانييه سياري ٲالي خو د دايي و هندي داري سينگي کورتانييه خو ٲيغه دگرت د ده مي بريٲه چوني و هاتنه خواري دا، ٲيمامي نه وه وي ده مي دفرموودا گرنگيا دانانا سوتری دا به حسي ميقداري سوتری دکه ت دبيژيت: بلنديا وي گه زهک يان ژي سيکا گه زه کي يه ٲهوا کو بهري نوکه مه ٲاماژه ٲيداي ب نيژيکي دبيته 45 سه نٲيم، و ژ ٲيمامي احمد هاتبييه ٲه گوهاستنن کو بلنديا سوتری هندي هه ستيي ده ستي يه ٲهوا کو دبيژني

(1) صحيح مسلم (500)، سنن النسائي (746)

ههبيت گهلهک باشتره، هندهک ژ ئههلی علمی دبیژن: حهتا ئه و خهتهکی ژى بکیشیت لدهمی نهبوناجو سوتران دروسته. و هندهک ژوانا ئه و خهتین ریژین نقیژا ل مزگهفتا دیار دکهن و بتایبهتی ئه و خهتین هاتینه دست نیشان کرن ل حهرهما پیروز ب سوتره حساب دکهن.

ئهو خهلهتیین رکوعی دا دهینه کرن:

16- هندهک نقیژکه ر ژ ئهگهری لهزکرنی و کیم ئاگههیا وی ژ نقیژا وی دی که قیته خهلهتیهکا مهزن دنقیژئی دا، بو نمونه ئهودی و دوعایا رابونا ژ رکوعی تمام کهت پشتی کو دگههیته سوجدی و پاشی دی تهکبیری دهت و دی زکریت دناف سوجدی دا تمام کهت پشتی کو دگههیته روینشتنا دناف بهرا ههر دوو سوجدان دا و ئو هوسا دی نقیژا خو تمام کهت، بهلکی یا واجب ئهقهیه ههر دوعایهکا دنقیژیدا ههبيت یان ژى ههر زکرهک پیدقییه دهی وی یی دست نیشان کریدا بیته گوتن، بو نمونه دوعایا ژ رابونا رکوعییه پیدقییه ژ دوعایا خو خلاص بی پاشی بیژی (الله اکبر) و خار ببیه سوجدی، و دناف بهینا دروست کرنا نقیژئی و خهلهت کرنا نقیژئی هه ما بتنی چهند سانیهکن ئهقجا بهرناکه قیته نقیژین خو خهلهت بکهین بو وی دهمی هندهیی کورت، ئهگهر نقیژکه ر

هزرا خو د قی خهله تیئی دا بکهت ب ئه قی خهله تیئی عیبادهت
 هه ما دبیته عهدهت و بقی نقیژی چ بوته ناهیته نقیسیین ئه گهر
 دلئی ته یی حازر نه بیت ژ بلی هندئی دبیت نقیژا ته ژئی یا به تال
 بیت.

17- گهلهک نقیژ کهر درکوعی دا بتنی قی زکری دبیزن (سبحان
 ربي العظيم) ئه قه ئه وه ئه وا

واجب، بهلی پا گهلهک زکرین دی ژئی هاتینه ئه جری وان گهلهک
 مه زنه، هندهک ژوان زکران:

أ- سبح قدوس رب الملائكة والروح⁽¹⁾.

ب- سبحانك اللهم ربنا وبحمدك اللهم اغفر لي⁽²⁾.

ت- سبحان ذي الجبروت والملكوت والكبرياء والعظمة⁽³⁾.

- ئه قجا پیکولا بکه دناف بهراقان زکران دا گریدانه کی دروست
 بکه ی دا کو ئه جری ته مه زن ببیت و ژ سوننه تا پیغه مبهری ﷺ
 ژبه ر بکه ی ژبه رکوو ئه ق دو عایین هه هه بیهت و مه زنی بو

(1) رواه مسلم

(2) متفق عليه

(3) رواه احمد وغيره

خودايی مهزن تیدا نه وچاقلیکرنا پیغهمبهری یه ﷺ، لهزی بکه و کسین دی ژی فیبرکه دا ببیه خودانی خیرین وان ژی.

تهوخه لهتیین د سوجدی دا دهینه کرن:

18- دوو ئەندامین له شئی مروقی بین ههین لدهمی سوجه برنی دکه قنه ئهردی هندهک ژ نقیژ کهران بسقکی قه وهردگرن و دروست نا داننه ئهردی چ ژ بی ئاگه هی بیت یان ژی ژ نه زانین ئه وژی ئه قه نه:

ئەندامی ئیکی: دهمی دچنه سوجدی ئه و دفنا خو ناداننه ئهردی و بتنی ئه نیا خو دانن.

ئەندامی دووی: دهمی دچنه سوجدی دی پییه کی خو راکهت دانیه سهر پی دی یان ژی دی ههر دووان راکهت و لههوا هیلیت ههتا ژ سوجدی خلاس دبیت وئه گهر چاقدیریا نقیژ کهرا بکه دی بشیوهیه کی بهرچاف ئه قی چهندی بینی و ئه قه خه له تیه کا گه لهک مهزنه و دبیته ئه گهری به تال بونا نقیژی ل دهف کومه کا ژ ئه هلی زانینی و هندهک ژ زانایان به هانه یا بو ئه وی که سی دئین و نقیژا وی به تال نابیت ئه گهر ژ نه زانین ئه قی چهندی بکهت، یا رونتر دقئ فرموودا پیغهمبهری دا ﷺ دیار دبیت دهمی دبیزیت:

" أَمَرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظَمٍ : عَلَى الْجَبْهَةِ - وَأَشَارَ بِيَدِهِ عَلَى أَنْفِهِ - وَالْيَدَيْنِ، وَالرُّكْبَتَيْنِ، وَأَطْرَافِ الْقَدَمَيْنِ " (1) تانكو: فهريمان يا لمن هاتيبه کرن ئەز سوجدی ببه م لسەر هفت ههستیان (مهريمان پي لدهمي سوجهبرني پيدقبييه هفت جه ژ لهشي مروفي بکهفنه ئهردی) و ئاماژه کره ئهني و دفني و ههردوو دهستان و ههردوو چوکان و ههردوو پييان.

ئەقجا بلا ژقئ خهلهتي دهشيار بين و ئيکو دوو پي شيرهت بکهين داکو نقيژين مه بهتال نه بن.

19- هندهک نقيژکه لدهمي د سوجدی دا زکی خو دگههينه رانين خو و زهنگين خو دگههينه تهنشتين خو و و پييين خو ژ پشتي قه دگههينه رانين خو و ئەف ههيهته بهري خوداني خو د دهته کسلاني و بيخيرهتي

- بهلکی يا مه شروع ئەقهيه زک و پييين خو ژ رانين خو دوير بکهی و دهستين خو ژي ژ تهنشتين خو دوير بکهی بهلي بمهرجهکی ئەزيهتا ئەوين لرهخين خو نهکهی.

(1) صحيح البخاري(810)، صحيح مسلم (490)

- شیوازی سوجدی یی دروست ئەڤه یه ههستی رانی یی ستون و راست بیت بهرف عهسمانی، نه بو لای سینگی نهیی پشتی خوار ببیت.

20- گهلهک جارا نڤیژکه ر دسوجدی دا پیچهوانه ی سوننه تی دکهت، ل ده می چونا سوجدی دهستی خو حهتا دگه هیهته ئەنیشکی ب ئەردی ڤه دهیلت، بهلکی یا دروست ئەڤه یه ئەو دهستی خو بلند بکهت و بتنی ئەو کهفین (زکی دهستی) دهستی خو بدانیهته ئەردی، یان ژی دی بینی دهستین خو یین گرتین و بوکسا خو یا داناییه ئەردی، (پشتا دهستی یی دانای ل شینا زکی دهستی)، بهلکی یا دروست زکی دهستی ل ئەردی بیت، یان ژی گهلهک جارا دی بینی لدهمی سوجدی تبلین خو یین ژیک دویر کرین وهکی چهوا بوستی دپیڤیت و یا دروست ئەڤه یه ئەو تبلین خو بگه هینهته ئیک دسوجدی دا، یان ژی نیڤا زکی دهستین خو یی راکری و نیڤادی شنوی یا دانای (بتنی زکی تبلین خو یین هیلین لسه ر ئەردی وهکی مروڤ دڤه شکیڤیت) بهلکی یا دروست کهفا دهستی هه می بکه ڤیهته ئەردی، ئەڤ خه له تیین هه نی پتريا جارا لدهف بچیک و گه نجان دهیته دیتن، ژبه ر هندی دا د هاریکار بین دفیرکنا وان دا داکو بو مه ببیته خیرهکا بهردهوام.

ٺه و خه له ٽيڀن د ته حياتان دا دهينه ڪرن:

21- هندهڪ دوعا ٻيڻ ههين لدوماهيا ته حياتي دهينه گوتن بهري سلاقي گهلهڪ ڙ خه لڪي نزانن، يا ڪو بهر به لاف لدهف پتريا خه لڪي خو پاراستنا ڙ چوار تشتانه.

- يا ٽيڪي: خو پاراستنا ڙ عه زابا جهه نه مي.

- يا دووي: خو پاراستنا ڙ عه زابا قه بري.

- يا سي: خو پاراستنا ڙ خرابيا فتنا ده جالي.

- يا چواري: خو پاراستنا ڙ هر فيتنه ڪا د دويابي دا ڪو زياني بگههينيه ديني مروشي و ڙ ريڪا راست دوير بيخيت ڙ شهه وات و شوباهاتيان، ههروهسا خو پاراستنا ڙ فيتنه مرن، پسيار ڙ شيخ (صالح فهوزان) ي هاته ڪرن ده مي دوعا دهينه ڪرن د ته حياتي دا (ومن فتنة المحيا والممات)، (الممات) ڀامان پي ڪيڙ فيتنه يه، دبه رسقي دا گوت مهرم پي ڙ فيتنه لده مي مرن شهيتان حازر بيت داڪو وي ڪه سي ڙ ديني وي شه گيريت داڪو لسهر ئيسلامي نه مريت.

- ئەوا كو بقی رهنگی دهیته گوتن (اللهم إني أعوذ بك من عذاب القبر ومن عذاب النار ومن فتنة المحيا والممات و من فتنة المسيح الدجال)

- به لای پا هندهک دو عایین دی ژی یین گرنگ بو مه هاتینه ژ سوننه تا پیغه مبهری ﷺ، هه ژمارا وان دگه هیته نیژیکی دوازه دوعا.

- ههروهکی هاتییه فه گوهاستن کو پیغه مبهری ﷺ خو ژ فان تشتا د پاراست لدوماهیا هه ر نقیژه کی "اللهم إني أعوذ بك من البخل، وأعوذ بك من الجبن، وأعوذ بك أن أُرَدَّ إلى أرذل العمر، وأعوذ بك من فتنة الدنيا وأعوذ بك من عذاب القبر" (1) ئانکو: یا خودی ئەز خو بته د پاریزم ژ به خیلی، ههروهسا ئەز خو بته د پاریزم ژ ترسنوکی، ههروهسا ئەز خو بته د پاریزم ژ وان خرابی و شهرا ئەوین ژ ئەگه ری پیراتیی دگه هه من، و ههروهسا ئەز خو بته د پاریزم ژ ئیزایا فه بری ژی، ههروهسا دوعایا خو پاراستنا ژ دهین داری یی وهکی پیغه مبهر ﷺ بو مه گوتی (اللهم إني أعوذ بك من

(1) صحیح البخاری (2822)

المأثم والمغرم) ئەڭجا دوعا دڤى دەمى دا دمه قبولن ب حەسکرنا خودايى مەزن.

22 - ژسوننه تىن نقيژى: روينشتنا لسەر شيوازي ئەوا کو دبيژنى (التورك) د تەحياتا دوماهيى دا ژ نقيژين سى يان چوار پکاعەتى، شيوازي وى: پيى چەپى دى دبن پيى راستى رابەى و رينييه خواري، دگەل چەماندنا تيلين پيى راستى، گەلەک ژنقيژکەران تۆ دى بينى ئەڤى سوننه تى ناکەن يان ژى دى کەن بەلى ب دروستى ناکەن، پاراستنا لسەر ئەڤى سوننه تى گەلەکا گرنگە ژبەرکو ژ تەماميا نقيژى يە و ديف چونا سوننه تا پيغەمبەرى يە

ﷺ

23 - ھندەک نقيژکەر حەتا ھندەک ژ پيش نقيژان ژى خودايى مەزن وان راستە ريکەت لەزى دکرنا نقيژى دا دکەن و دناق بەرا رکوع و سوجده و رابون و رينشتنين خودا وەكى پيدڤى ئەو نامينن، بۆ زانين ئەڤ مانە (الطمأنينة) ئانکو (ئەو مان و ئاراميا دناقبەرا ستوينين نقيژى دا) ستوينەکە ژ ستوينين نقيژى، د وى ڤەرموودا وى کەسى نقيژا خۆ خەلەت کرى و پيغەمبەرى ﷺ چەوانيا کرنا نقيژى نيشاداي چەند جار ئەڤ پەيقا ھەنى بۆ وى

که سی دووباره کر "حَتَّى تَطْمَئِنَّ"⁽¹⁾ ئانکو: هتا کو تو ئارام دبی،
 ئەڭجا ئەف مانه ستوینه که ژ ستوینین نقیژی و نقیژ ب نه بونا
 قی ستوینا گرنگ به تال دبیت، کیم ترین دەمی ئەقی مانی
 بونموونه لدەمی ژ رکوعی رادبی پیددیییه هەمی ئەندامین لەشی
 ته ئارام ببن و هەر ئیک بزقریته جهی خو، بەلی پا هندهک ژ
 خوشتقیین مه لدەمی سوجده برنی وهکی قه له رهشکی کا چهوا
 بله ز دوومی خو رادکهت و ددانیت هوسا دچیته سوجدی و
 رادبیت، ئەڭجا دی چهوا خوشیی ب نقیژا خو بهت و دوعا بخو
 تیدا کهت و خو شکینیت لبه رامبهری خودایی مهزن و دی چهوا
 رهنگفه دانا نقیژی لسهر ئەقی کهسی دیار کهت دگهل ئەقی لهزی،
 بو زانین ئەو دەمی دناقههرا له زکرنی و ئارامیی دا دەمهکی گه لهکی
 کورته و چ کارتیکنی ل خودانی خو ناکهت بهلی پا ئبلیسی دقیت
 ژ خیرو بهره کهتین نقیژا وی کیم بکهت، ئەڭجا بلا ژقی لهزا بی
 رامان دهشیار بین ژ بهرکو ئەف لهزه ژ دهف ئبلیسی یه.

24- هندهک ژ نقیژکههرا د بهری ئیمامی رادکهن و ئەف چهندا
 هەنئ ژی ب چهند شیوهیه کا نه:

(1) رواه البخاري و مسلم

أ- شیوازی ئیکئی: کو لبهری ئیمامی دی چیته رکوعی ههروهسا سوجدی ژی لدهمی ئیمامی گوت (الله اکبر) و هیش ئه و نه چوی هه رزی دی لبهری پراکت و حوکمی قی چهندی ژی حه رامه و نقیژ پی به تال دبیت ئه گهر ئه و کهسه کی تیگه هشتی بیت و بزانیته ئه ف چهنده نقیژی به تال دکته و ئه و هه ری بهره وام بیت د بهری پراکنا ئیمامی دا، ئه گهر کهسه کی وه کر وپاشی لبیرا وی هات ئه و دشیت بزقریت و پشتی ئیمامی بجیت و نقیژا وی یا دروسته بئانه هیا خودی، ژ بهر ئه قی فهرموودا پیغه مبه ری ﷺ ده می دبیزیت: ("لَا تَرْكَعُوا حَتَّى يَرْكَعَ وَلَا تَسْجُدُوا حَتَّى يَسْجُدَ" (1)) ئانکو: نه چنه رکوعی هه تا ئیمام بجیته رکوعی و ههروهسا نه چنه سوجدی ژی هه تا ئیمام بجیته سوجدی.

ب- شیوازی دووی: هه ما دگه ل ئیمامی پادبیت و درینیت، حوکمی قی چهندی ژی (مکروه) ه ئه گهر وه نه که ت گه له ک باشتره، ههروه کی پیغه مبه ر ﷺ دبیزیت: (وإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا...) ئانکو: ئه گهر ئیمام چو رکوعی ژنوی هوین هه رن ئانکو پشتی ئیمامی ئیکسه ر نه بهری وی و نه دگه ل وی و ئه فه بو هه می نقیژی نه بتنی درکوعی دا.

(1) صحيح البخاري (722)، صحيح مسلم (409)

ت- شیوازی سی: ٺه و گه له ک خو گيرو دکه ت پشتی ئيمامی ههما ئیکسه ر ناچیت، حوکمی قی چه ندی ژی ٺه گهر ژ نه زانین بیت و گوهلینه بوییه چونینه ٺه گهر هات و گيرو بو د روکنه کی دا ههما دی به رده وام بیت لسهر نقیژا خو، به لی پا ٺه گهر ٺه وی هاژی هه یه لقیژی بابه ت دریژ دبیت و کومه ک ژ ٺه هلی زانینی دبیزن نقیژا وی یا به تاله، یا چیتر ٺه ٺه یه نقیژا خو نه ئیخینه د مه ترسیی دا و خو گيرونه که ت پشتی ته کبیرین پیس نقیژی.

ج- شیوازی چواری: ٺه و چاقدیریی دکه ت ههما ئیکسه ر پشتی ئيمامی ٺه وژی دچیت یان رادبیت و ٺه ف چه ندا هه نی یه یا دروست و بی کیماسی، ٺه و که سه ناچيته رکوعی و سوجدی حه تا ئيمام بته مامی دچیت، به راء هه قالی پیغه مبه ریه ﷺ دبیزیت: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَالَ: " سَمِعَ اللَّهَ لِمَنْ حَمَدَهُ " لَمْ يَحْنِ أَحَدٌ مِّنَّا ظَهْرَهُ، حَتَّى يَقَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدًا" (1) ٺانکو: ده می پیغه مبه ری ﷺ دگوت (سمع الله لمن حمده) که سه ک ژمه پشتا خو خوارنه دکر بو سوجدی حه تا کو پیغه مبه ر ﷺ ب ته مامی دچو سوجدی شنوی ٺه م ژی دچوین.

(1) صحيح البخاري (747)، صحيح مسلم (474)

25- گه لهک لښين د نښيږي دا: گه لهک لښين د نښيږي دا دبينه نه گهر
بو کيم بونا خو شکاندنې بو خودايي مه زن و دهمي نښيږکه ر
به رده وام دبیت لسهر فان لښينا څيځا دي گه لهک جارا لښينين
زيده کت و نه و نه يي پيدڅييه و نه څه خه له تييه کا مه زنه،
شهر يعه تي پيا پي داي نه گهر هنده ک لښينين کيم و بين پيدڅي
بن بونموونه دهمي پيغه مبهري ﷺ کچا کچا خو هه لگرتي
د نښيږي، نه گهر نه و لښينه يا پيدڅي نه بيت نا بيت تو بکه ي و
(مکروهه) و لښين د نښيږي دا حرام دبن دهمي گه لهک و لدويف
ټيک و نه د پيدڅي بن، کومه ک ژ نه هلي زانيني دبيزن نښيږ بڅي
رهنگي به تال دبیت.

- نه څجا هندهک ژ خوشتڅييين مه خودايي مه زن وان راسته پي
که ت لښينين وان دزورن د نښيږي دا، دهمي دل نارام بو و نښيږکه ري
گرنگي پي دا نه و چو لښينين زيده ناکت ټيلا بين پيدڅي بن.

- و پتريا وان لښينان ياري پيکرنين ټبليسي نه ب نښيږ که ري و نه و
نه يي پيدڅي يه وان لښينا بکه ت، به لي گه لي قه در گرا دا دست پي
بکه ين ب هيلانا وان لښينين مه پيدڅي پي نه ي و هينگي نه م دي
هه ست ب خوشي و ناراميا د نښيږي دا که ين و کار تيکونا وي ل
سه ر ژيانا خو دا بينين.

26- گه لهک ژ نقیژ کهرا جوره کئی بتنی یی زکری د نقیژی دا دکهن و دگهل هندئ گه لهک جورین زکرا بو مه خوجهبوینه د فهرموودین دروست دا، بونموونه زکریت چونا د نقیژی دا و رکوعی و رابونا ژ رکوعی و چونا د سوجدی دا و گه لهک زکرین دی، ئەگه ر نقیژ کهر پیکولا بکهت هندهک زکرین دی ژی ژ بهر بکهت و بهردهوام د نقیژی دا بیژیت ئەو دی ئەقان هەر سی مفایین مهزن بدهست خو فه ئینیت:

أ- ئامادهبونا دلی دنقیژی دا: و ئەف چهنده دی بیته ئەگه ری زیدهبونا خو شکاندنی (الخشوع) و تام خوشییه کا مهزنتر د نقیژی دا.

ب- کارکرن ب سوننه تی: و بقی چهندی دی پلین بلند تر و خیری مهزن تر بدهستخو فه ئینین.

ت- ژ بهر کرنا سوننه تین پیغه مبهری ﷺ: و ئەف چهنده هه بیته و سهر فه رازییه بو موسلمانئ.

- بو زانین ئەف زکرین هه نی بخو زانسته و بگوتنا وان موسلمان نیژیکی خودایی خو دبیت، ئەگه هه ر ئیک ژمه یی رژد بیت لسه ر خو و ئەهلئ مالا خو بو ژ بهر کرنا ئەقان زکرا ئەو دی دهست

کهفتیښ بڼی وینه ب دهستخوځه ئینیت ژدهف خودایڼ خو، و ئهف زکړین هه نڼی د پهرتوکان و د تورا ئینتهرنیټی ژی دا گهله ک د بهربه لاقن و دست گه هشتنا وان گهله کا ب ساناهیه، دی په لا گهلی باومردارا دا دست ب فی پروژی پیروز و جوان بکهین خودایڼ مهزن هه وه ب پارښیت.

27 - هه می ته کبیراتین (الله اکبر) د نفیژیدا دبیزنی (تکبیرات الأنتقال) ئانکو ته کبیراتین ژ روکنه کی نفیژی خلاص دی و دچییه د روکنه کی دی یی نفیژی دا ته کبیرا ئیکی تینه بت هه دبیزنی (تکبیره الإحرام) هه و ئه لم لدهست پیکی دبیزین و دچینه د نفیژی د، بوچی دبیزنی تکبیره الإحرام، ژ بهرکو هه و ته کبیره هه می تشتین هلال یین بهری خو حرام دکهت و ناچیبیت د نفیژی دا بکهی بو نمونه خوارن و هه خوارن و ئاخفتن و هه تا دوماهیکی، هه رده می ته هه ف ئاخفتن هه نی کرن هه هه نفیژا ته بهتال بو، هه ر ته کبیره کا دنفیژی دا گوتنا وان واجبه و پیدقییه بیینه گوتن ته کبیرا ئیحرامی تینه بت کو هه و بخو روکنه کی گرنه ژ روکنیت نفیژی.

- هندیکه ته کبیراتین ئنتیقالی نه هندهک جارا نفیژکه ر د ده می گوتنا وی دا خهلهت دبن، یا واجب هه وه پیدقییه دناف بهرا روکنان

دا بیٺه گوتن، ده مئی ژ ئیکی خلاس دبی ئیکسهر پیدقییه بیژی و پاشی بچییه د روکنی ددویف را، گهلهک جارا دی بینی نقیژکه ر دی بیژیست پستی کو چوییه د روکنی د دویف را دا، و هندهک ژی دی ف پیش ئیخن و بهری وهختی وان دبیزن و ئەف چهنده خهله تیه، ژبه رکوف پیش ئیخستن یان ف پاش ئیخستنا ته کبیرا، گوتنا وانه نه د ده مئی وان یی دروست دا و ئەگه ری قی چهندی ژی له زکرنا وانه د نقیژی دا یان ژ نه زانین قی چهندی دکهن یان ژی هند گرنگیی پی نادهن، و گهلهک ژ زانایا ئەقی بابته تی توند دکهن ئەقجا بلا د هشیار بین.

28 - هندهک ژ نقیژ کهران زیده هیان ل زکرین نقیژی زیده دکهن کو ژ سوننه تی بو مه نه هاتینه، بونموونه زیده کرنا وان د دوعایا د چونا نقیژی دا: (سبحانک اللهم وبحمدک وتبارک اسمک.... و حهتا دوماهیی)، پاشی ئەو دی قی لی زیده کهن (ولا معبود بحق سواک) و ئەف زیده بییه ژ قی دوعایی بو مه نه هاتییه ژ پیغه مبهری ﷺ، ههروهسا زیده کرنا وان ژ زکرئی ژ رابونا رکوعی، پستی (ربنا ولك الحمد) دی بیژن (والشکر)، ههروهسا زیده کرنا وان ژ زکرئی دمانا پستی رکوعی دا بهری بچیته سوجدی ئەف زکره دهیته کرن (ربنا ولك الحمد حمداً كثيراً طیباً مباركاً فيه)

دناف بهرا په یفا (طیبا) و په یفا (مبارکا) ئه و دئ (طاهرا) ژى که نه دناف دا، ههروهسا زیده کرنا په یفا (سیدنا) دناف شاهده دانئ دا، ئه ف زیده یی بین هه نئ نه د دروستن و پیدقییه ئاراستئ خو راست فه کهین د زکرین د نفیژئ دا.

29- گه له ک جارن دئ بینئ نفیژکه ر ده مئ هاته نفیژا ب جه ماعت و ئیمام یئت سوجدئ دا یان ژى یئ پوینشتئ یه دئ خو گریت هه تا ئیمام رادبیته ژ پیرقه پاشئ دئ نفیژئ د گهل وان که ت و ئه ف چه نده ژ خه له تیانه، به لکی یا دروست ئه فه یه هه ر ده مئ بزور که تی ئیمام گه هشت بیته کیړا نفیژئ تو ژى بچییه دنفیژئ دا و دگهل وان تمام بکه ی.

- پیغه مبه ر ﷺ دبیژیت: "فَمَا أُرْكُتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأْتِمُوا"⁽¹⁾ ئانکو: یا هوین گه هشتئ بکه ن و یا ژ هه وه چوی لسه ر زیده که ن و تمام بکه ن، ئول ده ف ترمذی (فلیصنع کما یصنع الإمام) ئانکو: کا ئیمام لکیرئ یه و چ دکه ت هوین ژى وئ بکه ن.

- ئه و سوجه یان ئه و رینشتنه ئه گه ر ته کرن دئ جهئ خو گرن د ته رازیا خیرین ته دا قیجا ژ ده ستیت خو نه که چونکه خیره کا

(1) صحیح مسلم (603)

مهزن يا دوان دا هه‌ی، پشتی هینگی ژی چاقه‌ریبونا ته ل هیقیا ئیمامی چه‌تاكو راببیت چو مفای نا‌گه‌هینیته ته، ئەو نه بیت خو ئاماده‌بکه‌ی کیماسیه‌ک ژ کیماسیان دروست بکه‌ی بونموونه جلکین خو ب ریکو پیک بکه‌ی دا کو عوره‌تی دهرنه‌که‌ثیت و دنقیژی دا ته مژیل نه‌که‌ت ئەو دروسته، ئەمما ژبلی هندی خو نه قه‌هیله و ههر زی داخلی نقیژی ببه خودایی مهزن دلوقانیی بته بیه‌ت.

30 - هنده‌ک ژ نقیژکه‌را لده‌می نقیژی تو نابینی لجه‌ی ده‌ست بلند کرنی ئەو ده‌ستین خو بلند بکه‌ن، ئەو جهین ده‌ست لی دهینه بلند کرن ئە‌قه‌نه:

أ- لده‌می ته‌کبیرا ئیحرامی و دچییه دنقیژی دا.

ب- لده‌می دچییه رکوعی.

ت- لده‌می ژ رکوعی رادبی.

ث- لده‌می ژ ته‌حیایا ئیک رادبی.

- ئەف سوننەتتەن ھەنئ چەند جار دوبارە دبن د نقيژئ دا، ھەر كەسئ ئەفە كرن گەھشتە ئەجرئ وان يئ مەزن، و ھەر كەسئ ھيلان و نەكرن ئەفە وئ خيړئ مەزن ژ دەست دان.

- دەست بلند كرن دنقيژئ دا ژبلى ئان ھەر چوار جهان ژ سوننەتئ بۆ مە نەھاتيئە، ھنديكە ريوايەتا كو پيغەمبەرى ﷺ دگەل ھەر رابون و رينشتنەكئ دەستئ خۆ بلند دكرن زانايئ مەزن ئبن ولقەييم و ھندەكئ دئ دبيژن كو ئەفە وەھمەكە ژ دەف راوى و يئ خەلەت بوى، بەلكى ئەوى يا قياى بيژئيت دگەل ھەر رابون و رينشتنەكئ دگوت (الله اكبر) نەكو دەستئ خۆ بلند دكرن.

31- دەھتە ديتن ھندەك ژ پيشنقيژا ركوع و سوجدئ خۆ گەلەك سئك دكەن و زوى ژئ رادبن، و بۆ زانين گەلەك زكرئ جورا و جورا د ركوع و سوجدان دا ھەنە، بەلكى سوجدە گرنگتريئ جھئ دوعاكرنئ يە و ئەف ھەردوو جھئ ھەنئ خۆ شكاندن و خۆ كيمكرن بۆ خودايئ مە زن يئ تيدا، قيجا لەزكرنا د ئەئان ھەردوو جھا دا دئ بيئە ئەگەر ئەو گەلەك كيم دوعا تيدا بكت، ھەروەسادئ بيئە ئەگەرئ ژ دەست دانا ئەوى خوشى و لەزەتا دناف دا، ژبەر ھندئ گازيەك بۆ ئيمام و پيش نقيژئ مە:

جهئ وان دهر بیخن و خولقیه تا وان هوسانه و ئەف که سین هه نی
 د مه عزورن لدهف خودایی مه زن و به لکی ژی خیرین وان هیش
 مه زن ترن ژ بهر کو ئەو پتر زه حمه تی قیبرا دهن، ئەفجا بلا ژئی
 خه له تی هشیار بین و بلا بوی رهنگی زکرین خو بیژین وه کی ژمه
 واجب ژده ریخستنا حهرفان و دروست گوتنا په یقان داکو نقیژین
 مه د ته مام و بی کیماسی بن.

33- هندهک نقیژکه ر د ده می نقیژی دا دهنگی خو بلند دکه ن د
 خواندنا قورئانی و کرنا زکران دا و ئیزعاجا نقیژکه رین برهخ خو
 قه دکه ن، پیغه مبه ر ﷺ دبیژیت: "کل منکم یناجی ربه فلا یجهر
 بعضکم علی بعض فی القران أو قال فی القراءة" ئانکو: هه ر ئیک
 ژه وه داخوازی ژ خودایی خو دکه ت ههروه کی ئەو گه له ک یی
 نیژیک، بلا هندهک ژه وه دهنگی خو لسه ر هنده کین دی بلند
 نه که ن دقورئانی دا یان ژی گوت د خواندنی دا،

- ئەف چه ندا هه نی بو مه پتر دیار دبیت ده می زه لامه کی پسپار ژ
 پیغه مبه ری کری ﷺ گو تییی یا رسول الله ئەری خودایی مه یی
 نیژیکه (هه ما ب ئارامی و ب دهنگه کی نزم) ئەم داخوازی و دو عایا
 ژئی بکه یین یان ژی یی دویره ئەم گازی که یینی و داخوازیت خو ژئی
 بکه یین، پیغه مبه ری ﷺ به رسفا وی نه دا حه تا ئەف ئایه ته هاتیه:

{ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ } [البقرة: 186] ئانكو: وئەگەر بە نيبين من پسيارا من ژ ته كر -ئەى پيغەمبەر- تو بيژە وان: هندی ئەزم ئەز يى نيزيكي وانم، ئەز د گازيا وى دئيم يى گازى من بکەت، قيجا بلا ئەو گوهداريا من بکەن د وى تشتى دا يى ئەز فەرماني پى ل وان دکەم، وبلا باوهرىيى ب من بينن، دا بەلکى بەرى وان بکەفته باشيا دين وديايا وان. وئەف ئايەتە هندی دگەهينت کو خودى يى نيزيكي بە نيبين خوياً، نيزيکيه کا بابەتى مەزنييا وى بت.

- ئانكو خودايى مەزن ب هەمى رەنگان ئاگەھ ژ مە هەيه پيدقى ناکەت دەنگى خو بلند بکەين، {يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ} [الغافر: 19] ئانكو: خودى دزانت کانى چاف چ ديتنان قەدرەئينن، وکانى مروّف چ تشتى د سنگى خو دا قەدشپرت ژ باشى و خرابييان.

- ئەف دەنگ بلنديا هەنى لدهف هنده کان هندی ئەو ل سەر بەردەوام بون قيجا يا بو يە عەدەت، براستی ژى ئەف چەندە دبیتە ئەگەرى تیکدانا نقيژا کەسین دەوروبەر، و دبیتە ئەگەرى

کیمکرن یان ژى نه هیلانا خشوعی ب ته مامی دنقیژی دا، و چاره سه ریبا قی چه ندی ژى گه لهک یا بزه حمهت نینه، پیدقییه هیدی هیدی خو فیبرکته و دهنگی خو نزم بکته، بتنی چند روزک پی دقین و نه وژی دی ئارام بیت و دهوروبه رین وی ژى دی ئارام بن.

34 - خه له تییهک کو که سهک یی ژى ب سلامت نینه نه وژی هزرکنا دناف نقیژی دا، یان ژى دبیزنی نه ئاماده بونا دلی دنقیژی دا، نه قه ژى دزی نه شهیتان ژ نقیژا باومرداری دزیت، خوساره تیا قی شولی ژى هندی وه سواس و هزرکرن و نه ئاماده بونا دلی دنقیژی دا زیده ببیت ژ نه جری نقیژی ژى کیم دبیت، و حه تا دوماهی چ ژ نه جری وی نامینیت ئیلا کیمهک نه بیت، خودای مه زن بقی رهنگی به حسا سالوخته تین باومرداری کرن { الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خٰشِعُونَ } [المؤمنون: 2] ئانکو: نه وین ژ سالوخته تین وانه نه و دنقیژین خو دا ب ترسن، دلین خو بو خالی دکهن، وله شین خو بو ته نا دکهن .

- چاره سه ریبن قی ئاریش گه لهک و دجورا و جورن به لی پا هه می پیکه دزقرنه تشته کی بتنی نه وژی نه قه یه، نه گه ر نقیژ که ری کر نه ف ئاریشه یه نامینیت، نه وژی خو راگریه، لدویف وان هزرا

نه که شی بیڼ بوته دهین و زی ژبیرا خو ببهی و سقکیی تیدا
نه که شی، داکو فیرببی دلخ ته ژمی دنقیژئی دا حازر ببیت و هزرا خو
دوان په یقان دا بکه می ئه وین دنقیژئی دا دبیزئی، نه وه کی گه له ک
که سا ئه و کاری روژئی یی وان تمام نه کری دنقیژئی دا تمام دکن.

- گوته محمدی کوری واسعی ئه م نابینین تو دنقیژئی دا خه له ت
ببی !! محمدی کوتی ئه ز نا هیمه د مزگه فتی دا و ژبلی نقیژئی
تشته کی دی ددلی من دا بیت، نه وه کی مه هه می تشت بیټ ددلی
مه دا گه له ک جارا نقیژ تینه بیت، شه ف و روژین مه هه می تیرا
کارین مه نا که ن ئه و چوار خوله کین نقیژئی ژمی په م د دانینه سر،
چ خوساره تیه کا مه زنه باومردار که تیه تیدا.

35 - هنده ک ژ خوشتقیین مه نقیژا لسهر کورسیان دکن خودایی
مه زن شیفایی بو بدهت، ل قییری ئه م دی به حسی هنده کان که ین
ئوین شیانیټ وان د ناخنجی، دبیت ته کبیرا ئیحرامی لده می
چونا د نقیژئی دا دی دت و ئه و دروینشتینه و بو زانین ئه وان
هند شیان بیڼ هین ژ پیا شه براوستن هه تا کو بچنه رکوع و
سوجدان، یان ژمی هنده ک لده می ته کبیر دهیته دان لدویف دا
ئیکسه ر ئه و دی رویننه خوار و ئه و دشیت چه نده کی لسهر بیان
براهه ستیت، پیدقییه ئه ف که سین هه نی ته قوا خودی بکه ن و

لدویف شیانانین خو نقیژین خو بکهن، ژبه ر ئه فی گوتنا خودایی مهزن { فَأَتَقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ } [التغابن: 16] ئانکو: فیجا هوین - گه لی خودان باوهران- ل دویف شیانا خو ته قوایا خودی بکهن.

- ئه ف که سین هه نی بلا ژ پیړه ته کبیرا دچونا د نقیژی دا بدنه و ژپیړه راوهستن هندی ئه و بشین خو بگرن و هه رده می شیان نه مان پاشی ئه و دشین برینن، بلا که س هوسا تینه گه هیت ئه گه ر پیک بوان هاته دان هنده ک ژ نقیژی روینشتی بکهن ئه و یه عنی دروسته نقیژی هه میی روینشتی بکهن، نه خیر، به لکی ئه فه شاشییه د تیگه هشتنا وان دا، بلا ژپیړه بن هندی ئه و بشین و پاشی بلا برینن ژوی یا ئه و نه سین ژ پیړه بکهن، پیغه مبه ر ﷺ دبیژیت: "إِذَا أَمَرْتُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ" ⁽¹⁾ ئانکو: ئه گه ر فه رمان بهه وه بتشته کی هاته کرن هوین لدویف شیانین خو ئه وی فه رمانی بجهبینن، ئه فجا ئه دا کرنا نقیژی ب باشتیرین شیوه ژ فه رمانیت خودایه مه زنه، پیدقییه بهیته ئه نجام دان لدویف شیانان ب باشتیرین شیوه.

36- لده می چونا د نقیژی دا بهری خواندنا سوره تا فاتیحی هنده ک دوعا هه نه ئه م بکهین و نقیژا خو پی ده ست پیبکهین کو ژ

(1) صحیح مسلم (1337).

پيغهمبهرى ﷺ بۆ مه هاتينه، گه له ك ژ باومردارا ههما بتنى ئيىك
دوعا يا ژ بهر كرى و بتنى ههما وى دبىژيت، چو خرابى دقئ
چه ندئ دا نينه بهلى پا يا باشتر ئه قهيه ئه م دوعايين خو جوراو
جور بكهين و ههر جار ئه م ئيىكى بخوينين دا ژ سوننه تا
پيغهمبهرى ﷺ پتر ژ بهر بكهين و كارى پى بكهين.

ژوان دوعايين ل دهستپيكا نقيژئ بۆ مه هاتين:

أ- (سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك ولا إله غيرك⁽¹⁾).

ب- (الحمد لله حمدا كثيرا طيبا مباركا فيه⁽²⁾).

ت- الله اكبر كبيرا والحمد لله كثيرا وسبحان الله بكرة أصيلا⁽³⁾).

ج- (اللهم باعد بيني وبين خطاياي كما باعدت بين المشرق
والمغرب، اللهم نقني من خطاياي كما ينقى الثوب الأبيض من
الذنس، اللهم اغسلني بالثلج والماء والبرد)⁽⁴⁾.

(1) رواه مسلم موقوفا على عمر رضي الله عنه.

(2) رواه مسلم.

(3) رواه مسلم.

(4) متفق عليه.

- ئەقان چەند دوعا يا بۆ خۆ ژبەربكەن و ھەر جار نقيژا خۆ ب ئيكي دەست پي بكن خودايي مەزن قەدرى وە بگريت.

37- گەلەك جارا نقيژ ب جەماعەت دى ھيۋە كرن و بتنى ئەو دوو كەسن، ئيك ژوان ئيمام و يى دى موصەليە (نقيژكەرە)، نقيژكەر دى چەندەكا كيم چيۋە دبن ئيمامى دا و ئەف چەندە يا خەلەتە، بەلكى يا دروست ل راستا ئيمامى براوہستيت نہ چيۋە دبن دا، ھەروەكى عبدالله م كورى عەباسى خودى ژى رازى بيت ل راستا پيغەمبەرى ﷺ و ب رەخفە راوہستياى.

38- ھندەك ژ نقيژكەرا ل دەمى نقيژى چاقين خۆ بلند دكەن بەرى خۆ ددەنە ئەسمانى، يان ژى راست و چەپانى ب چاقين خۆ دكەن گەلەك ل دەورو بەرىن خۆ دفوكرن و پيغەمبەر ﷺ دەرەقى قى كارى دا دبىژيت: " لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ يَرْفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فِي الصَّلَاةِ أَوْ لَا تَرْجِعُ إِلَيْهِمْ"⁽¹⁾ ئانكو: ئەوين بەرى خۆ ددەنە ئەسمانى د نقيژى دا يان ھوين دى ئەقى كارى ھيلن و بەتال كەن يان ژى چاقين ھەوہ بۆ ھەوہ نا ژفرن.

(1) سنن أبي داود (912)، سنن ابن ماجة (1045)، سنن الدارمي (1339)، مسند أحمد (21042).

رامان پي دى كوره بن و دونيايي نابينن، بهلكى يا دروست ئه قهيه بهرى خو بدنه جهى سوجدى، و هندهك ژوانا دهى گوهل مهزنيا خودايى مهزن بو دهى ئيمام قورئانى دخوينيت بونموونه ئه و ئايه تين به حسى مهزناھيا خودايى مهزن دكهت دى تبلا خو يا شاهدى بلند كهن و ئه ف كاره ژ پيغه مبهرى ﷺ نه هاتيه، يان ژى گه لك جارا دنقيژى دا دى هندهك ئاماژا دهنه كه سهكى ب دست و پييان و چاقان دى بيژى سهيدا راهينه رى ئوپه راسيونين نهينيه، ئه ف لقينين هنى هemy پيدقبييه بهينه بهتال كرن دنقيژى دا، داکو نقيژه كا لاييقى مهزناھيا خو بهيته كرن.

39- هندهك ژ ژنكا لدهى نقيژين دهنگ بلند كرنى بجه ماعت دكهن و ل وى دهى كو كه سين بيانى ژى د ئاماده نينن نقيژا خو هر ب بى دهنكى دكهن و دگل هندی دهنگ بلند كرن دنقيژن دهنگ بلند كرنى دا سوننه ته بو زه لاما و بو ئافره تا ژى، يان ژى ئه م بو ژنى لمال بيژين دهى بانگ هاته دان گه له جارا ههما هر زوى دى دست ب نقيژى كهت و چ دهى ئه و خو ناگريت، ههما هزر دكهت ئه و خو گرته بتنى بو نقيژا ب جه ماعه ته، ئه و دهمه گه له كى گرنگه بو دوعايا و ههروه سا دوعايين ملائيكه تا ژى بو

وئ، پیغهمبهر ﷺ دبیژیت: "الدُّعَاءُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ مُسْتَجَابٌ ، فادعوا"⁽¹⁾ ئانکو: دوعایین دناف بهرا بانگی و قامه تی د قه بیلن و ناهینه زقراندن قیجا بخو دوعا بکهن.

- پاشی گوتی یا رسول الله صل الله علیه وسلم پا قیجا ئەم چ بیژین و کیژ دوعایی بکهین، پیغهمبهری ﷺ گوتی داخوازا عافیه تی ژ خودایی مهزن بکهن د دونیایی و ئاخره تی دا.

- عافیته ب گهلهک پامانا دهیت به لی بکورتی عافیته د دونیایی دا سلامه تیا له شیبیه ژ ئیش و ئازار و نساخیین دژوار و پاراستنا دینئ مروقی یه ژ هه رتشتی کیماسیی بیخیتی، ههروه سا عافیته ل ئاخره تی شادبونا عه بدی یه ب ژبیرنا گوننه هان و بدهست قه ئینانا ئازاکرنا خودایی مهزنه، ئەقجا داکو ژقی نیعمه تا هنده مهزن بی بار نه بین بلال مالیت خو ژی چهنده کی لجهی نقیژا خو چاقری بین و دوعا عافیته تی بخو بکهین.

ئهو خهله تیین د پستی نقیژی دا دهینه کرن:

40- هندهک ژ خه لکی خه مساریی د حورمه تا نقیژی دا دکهن و دبه ر نقیژی را دهین و دچن، بو قان که سا هشیاریه کا مهزن یا

(1) أخرجه أبو يعلى (3680) واللفظ له، وأخرجه أبو داود (521)، والترمذي (212)، والنسائي في ((الكبرى)) (9812)، وأحمد (12221) بمعناه

هه هی ههر وه کی پغه مبهری ﷺ گوتی: "لو يعلم المارَ بین یدی المصلی والمصلی ما علیهما فی ذلك لکان أن یقف أربعین سنة خیراً له من أن یمرَ بین یدیہ" (1) ئانکو: ئەگەر ئەو کەسێ دبهەر نقیژی را دبوریت بزانیت کا چ گونه هل سهره ئەو داخو (چلا) گریت بو وی گه له ک باشتهر ئەو دبهەر نقیژا وی را ببوریت، بوسری کوری سه عیدی تابعی دبیژی: زهیدی کوری خالدی جو هه نی فریکره ددیف بابی جو ههیمی را پسیار ژیکر ژ وی فهرموودا پیغه مبهری ﷺ یا به حسێ دبهرا چوونا نقیژی را دکهت ئەوی گوت من یا گولی بوی ژ پیغه مبهری ﷺ هشیاری ددا ژ مهترسیا دبهەر را چونا دبهەر نقیژی را بتایهتی ئەگەر بزانیت و دسهر زانینیرا ئەو ههر دبهرا دهرباز ببیت کا گوونه ها وی چه ند یا مهزنه، دبیژی: ئەو دا چلا خو گریت بهس دا توشی زیانا وی گوونه هی نه بیت قیجا خودانی ئەف فهرمووده فه گوهاستی دبیژی: ئەز نزانم چل روژا یان چل هه یقا یان ژ ی چل سالا.

- بههرا پتر ئەف ئاریشه لدهمی نقیژا بجه ماعت خلاس دبیت پهیدا دبیت ئەقجا ئەگەر پیچه کا بینفره هیی لدهف نقیژکهری هه بیت توشی ئەفی مهترسیی نابیت، ژبهر مهترسیا ئەفی

(1) صحیح البخاری (510)

خه له تیی پیغه مبهری ﷺ یا نیشا مه دای ئەم ب خو دنقیژی دا
ریگریی ل وی کهسی بکهین یی بقییت بهییت دهرباز ببیت،،
خودایی مه زن هه می باومردارا ژئی گونه هه ب سلامت بیخیت.

41- دئ مه گوهلئ بیت ژ گه له ک نقیژکه را ده می سلافا دهرکه تنئ
ژ نقیژی دا ئەو دئ سئ جاران بیژیت (استغفرالله) و پاشی دئ
بیژیت: (اللهم أنت السلام ومنك السلام تبارکت یا ذا الجلال
والإکرام) و پاشی دئ بیدهنگ بیت و خو ب موباییلی قه مژیل
کهت یان دئ ب ئاخفتنی قه مژیل بیت ودئ زکرین پشتی نقیژا
هیلیت، وهندهک ژوانا دئ ئەزکارا بنیقی کهن و تمام ناکه ن و
هندهک ژئ ده می هه قالی وی سلاقرئ دیسا ئەزکاریت خو تمام
ناکه ن و دئ مژیل بیت، یان ژئ دئ ئەزکارا بیژیت به لی نزانیت
ئەو چ دبیزیت: و هاژ په یقین خو نینه یان ژئ په یقین وی نه
موافقی سوننه تی نه هه ما دئ هندهک په یقا بیژیت و پیغه مبهری
ﷺ بو مه نه گوتینه و بتنی خودئ دزانیت ژکیری ئەوی ئەو په یقه
ئیناينه، لسەر ئەقان هه میا فەرە لەزئ بکهین ئەزکارا وهکی
سوننه تی ژبه ر بکه ن و چو تشتا لی زیده نه کهین.

- که سهک ژ دان عه مران کو ژیی وی گه هشتییه د حه فتییان دا
دبیژیت: من زکر نه دگوتن وهکی سوننه تی و پشتی ئەز مامه لبه ر

و من ل سەر شیوازی وان یی دروست ژبه‌رکرن و ئەڤه بیست و
پینچ سال دهرباز بون دسەر وی روینشتنیپرا و وهکی وی پوژی
من ژبه‌ر کرین ئەز دبیزم و بلا که سهک نه بیژیت من شیان نینن و
ئەز نه شیم بگرم.

- ژبه‌ر هندی گه‌لهک یا پیدقییه په‌م هندهک ده‌می خو‌ته‌رخان
بکه‌ین بو‌راست ڤه‌کرنا ئەو زکرین مه‌ بخه‌له‌تی ڤه‌ ژبه‌رکرین

دوماهیک

دوماهیک و بهراهیک هر بۆ خودایی مه زنن، ئەڤه هندهک خه له تی بون مه به حس ژئی کرین کو گه له ک دوباره دبن د نڤیژ و دهستنڤیژ شویشننن دا، بهیقیا هندی مه مفا ژئی پهرتوکی و مرگرت بیت و بشیین نڤیژین خۆب باشتترین و جوانترین شیوه ئەنجام بدهین و ئەڤان خه له تیا غه پیری خۆ ژئی هشیار بکهین و ببینه ری نیشان ده ریڤن خیری بۆ ده ورو به ریڤن خو، ژبه رکو دبیت هنده ساله هندهک ژڤان خه له تیا دوباره دکه می دگه ل نڤیژی و ته نه دزانین، یان ژئی ده یکو باب و ده ورو به ریڤن ته روژانه دکه ڤن دناڤ ڤان خه له تیا و کیماسی دکه ڤیته نڤیژین وان وئه و نزانن، ئەڤجا ببه خودانی ڤی دمرگه هی خیری یی مه زن به لکی خودایی مه زن بڤی دمرگه هی ل روژا قیامه تی ته خلاس بکه ت.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین....

و صلی الله وسلم علی نبینا محمد

و علی آله وصحبه أجمعین

ناڤه پروک

- 3 پیښه کی
- 5 پیښه کیا وه رڼگری
- 7 هندهک هشیارکرن لدور دهستنځیژ شویشتن و نځیژئ
- 7 نه و خه له تیښ د دهستنځیژ شویشتنئ دا دهینه کرن:
- 17 نه و خه له تیښ د ناڤه را بانگی و قامه تنئ دا دهینه کرن:
- 20 نه و خه له تیښ بهری چوونا د نځیژئ دا دهینه کرن:
- 26 نه و خه له تیښ رکوعئ دا دهینه کرن:
- 28 نه و خه له تیښ د سوجدئ دا دهینه کرن:
- 31 نه و خه له تیښ د ته حیاتان دا دهینه کرن:
- 50 ژوان دوعایښ لدهست پیکا نځیژئ بو مه هاتین:
- 53 نه و خه له تیښ د پستی نځیژئ دا دهینه کرن:
- 57 دوماهیك

مزگفت

www.mzgaft.com